

VERMOLMD

*Het Wel & Wee van Boris
Suykerman*

VERMOLMD

*Het Wel & Wee van Boris
Suykerman*

Sander Vanackere

Schrijver: Sander Vanackere

Coverontwerp & Illustraties: F.R. Vaerwyck

ISBN: 9789464921830

© Sander Vanackere

“Er zullen nog meer jaren voorbijgaan en dan komt de droevige eenzaamheid, komt op krukken de beverige ouderdom, en vervolgens leed en verdriet. Verbleken zal je fantasiewereld, verdorren en sterven zullen je dromen en zij zullen afvallen als vergeelde blaren van de bomen...”

- Fjodor Dostojevski, *Witte Nachten*

*Today was just a day fading into another
And that can't be what a life is for -*

- *Counting Crows, Amy Hit The Atmosphere*

BIJ WIJZE VAN INTRODUCTIE

Er is één baan, of, beter gezegd, één route waarlangs zowat elke belangrijke gebeurtenis van mijn vroege leven zich heeft afgespeeld. Ongetwijfeld gebeurden er ook heel wat volstrekt betekenisloze dingen, maar uiteindelijk doen we allemaal ook maar gewoon alsof we weten hoe we die twee dan van elkaar kunnen onderscheiden.

Ergens langs die route werd ik op achtjarige leeftijd bijna aangerand door een vermoedelijke pedofiel die mij ervan verzekerd had dat de beste kastanjes dáár, tussen de bomen lagen; niet zo veel verder kreeg ik mijn eerste gehaaste kus, toevallig van een meisje dat enkele jaren daarvoor spijtig genoeg wél gemolesteerd was geweest, maar dan wel door een andere viezerik – klopt, we hadden er minstens twee in de buurt. Het was ook daar, op het rottend hout van een zitbank aan een dode groene vijver, waar ik mijn eerste echte borst mocht aanschouwen. Het was per ongeluk en van beide kanten onbedoeld: zij had een te losse bloes aan zonder beha en boog net iets te ver naar voren; mijn jonge brein, vol vurig verlangen en nieuwsgierigheid, kon het zich niet laten. De blik werd haast instinctief en tevens verbazend vakkundig geworpen. Goed, het

was eerder een puntige tepel, maar technisch gezien lieg ik niet. Het is dan weer níet de route waarlangs ik mijn maagdelijkheid kwijtspeelde, maar wel alwaar ik rond vijf uur in de ochtend, terugkomend van die misschien iets te korte escapade, luidkeels het lied meezong dat ik sindsdien met die toch wel zeer blijde gebeurtenis associeer.

Ik ben trouwens Boris Suykerman, en ja, dat is mijn echte naam. Ik vind hem eigenlijk best leuk, omdat hij een soort zoetigheid voorspelt die ik misschien niet bezit. Afhangende van welke bron ge raadpleegt – Turks dan wel Slavisch – betekent mijn naam 'klein', 'strijder', of 'wolf', en dat lijkt mij zowat de lading te dekken. Misschien ook niet helemaal: het is niet dat ik klein ben, wel wat mager en een beetje sprietig, en strijder of wolf ben ik vooral in mijn verbeelding. Ik heb ook een kat, en die heet Baldur.

Het was langs diezelfde route – en ik zou ze nog steeds zo met mijn ogen dicht kunnen afleggen – dat ik een levenslang eerbetoon aan mijn moed in de strijd heb overgehouden: zo rond mijn vijftiende levensjaar, dronken en midden in de nacht onderweg naar huis, werden mijn vrienden en ik aangevallen – ik vind er geen beter woord voor, al klinkt het wel dramatischer dan het was – door een andere groep jongeren. Toegegeven, mijn vriend had hen nogal brutaal toegesnauwd toen één van hen om een sigaret vroeg, maar toch. Later zou diezelfde vriend ook helemaal

geen vriend blijken te zijn, en vreemd genoeg werd me dat pas jaren ná dit voorval duidelijk. Weliswaar zeg ik nu nog steeds graag dat ik het toen eigenlijk al had kunnen weten, want zo'n dingen klinken nu eenmaal leuk.

De andere groep bestond, net als de onze, uit jongens en meisjes, en het waren de jongens die al snel op ons kwamen afgestoven na het ietwat boertige antwoord van mijn vriend. Hij incasseerde enkele rake klappen, maar ik trok zijn belager behendig van hem af, waarna die zijn woede, enigszins begrijpelijk, op mij richtte. Op de een of andere manier moet ik zijn omgedraaid, en net dan kreeg ik een stalen buis – waar ze die hadden gehaald weet ik niet, of hadden ze die misschien al mee? – op mijn achterhoofd. Op diezelfde plek heb ik nu nog steeds een zeer klein bultje, en ik ben er zeker van dat het een overblijfsel is van die toch enigszins heroïsche actie.

Mijn vriend, vraagt u? Of hij mij misschien bij wijze van wederdienst te hulp kwam geschoten? Helaas, het laatste duidelijke beeld dat ik mij nu herinner is het wegstuiven van zijn lange dunne beentjes. Goed, hij was waarschijnlijk wat in paniek, maar dat was ik natuurlijk ook geweest. Na de slag op mijn hoofd moesten de aanvallers eveneens de benen hebben genomen, mogelijks verrast door hun eigen acties, want plots bleef ik alleen over met de meisjes van de andere groep. Ze starden wat verwaasd om zich

heen, wisten misschien niet goed wat te doen. Ik weet alleen nog dat ik hen toen met tranen in de ogen vroeg, *'Waaróm?!*'

Over dat huilen heb ik mij vele jaren geschaamd, maar nu deert het mij niet echt meer. Nee, als ik me ergens over schaam is het de nogal dramatische vraag die ik de drie meisjes toen stelde; beetje pathetisch, toch? Het was alleen nog beter geweest als het toen ook had geregend, of als ik verslagen op mijn knieën was neergevallen.

Ik vond mijn vriend een heel eind verder in de straat terug, alwaar hij zich verschanst had in de portiek van een schimmige erotica-winkel, die met de roze achtergrond. *L'extase*, denk ik? Dat heeft hij natuurlijk nog enkele jaren mogen aanhoren, en telkens had iedereen sympathie voor mij en verontwaardiging en onbegrip voor hem – zo had ik het graag, en dus herhaalde ik gretig het verhaal telkens mij dat gepast leek. Ondertussen vertel ik het niet meer.

Met diezelfde vriendengroep – en wederom langs dezelfde route – herinner ik mij ook een van die dan weer volstrekt betekenisloze gebeurtenissen: op een gelijkaardige nacht, of ochtend, stapten wij naar huis, en ik verkeerde in een meer dan redelijk beschonken toestand. Bij een bushalte plofte ik mijn verzopen lichaam neer, en ik beloofde mijn compagnons dat ik ze wel zou inhalen. Er kwam namelijk een brug aan, en die ging deels bergop. Een brug, overigens, die ik in

mijn leven vast honderden keren heb overgestoken. Ik wilde gewoon even zitten, rusten, en volgens mijn eigen herinnering heb ik dat toen ook gedaan. De dag erna, echter, hoorde ik dat ze mij de rest van de weg hebben moeten ondersteunen en in feite naar huis hebben gedragen.

Waarom ik dat relaas van die stalen buis dan op een pedestaal van relevantie zet en het andere niet, dat kan ik u niet met zekerheid zeggen. Misschien omdat het eerste later belangrijker bleek dan gedacht, of omdat ik er een fysiek souvenir aan overhield. Misschien wel omdat het met die ene vriend uiteindelijk zo slecht is afgelopen en ik daarvan reeds een voorbode had gekregen. Waar hij nu is, weet ik niet. Ik zou liegen als ik zeg dat ik het mij nooit afvraag, dat ik nooit denk aan hoe en waarom het tussen ons is misgelopen, maar het is nu beter dan toen. Het is nog steeds pijnlijk te beseffen dat hij ook in vele van mijn enigszins goeie herinneringen een hoofd- dan wel bijrol speelt. Wanneer ik die zo nu en dan nog eens uitspreek, klinkt zijn naam vreemd.

Langs een deel van die route – een lange straat naar een treinstation – wandelde ik over de jaren heen met een handvol vriendinnetjes om ze af te zetten en op te halen; ik heb ze er liefgehad, ermee geruzied, en er was ergens ook een speeltuin waar ik midden in de nacht een uur lang heb zitten balen nadat ik vruchteloos op nachtelijk bezoek was gegaan bij een van hen – ze was

ondertussen al een ex-vriendin, een regeling die zij iets serieuzer had genomen dan ik. Bij nader inzien gaf ik haar dan ook geen ongelijk, en was mijn smeekbede wat ongepast. Beetje pathetisch, alweer. Ontwaren wij reeds een zielige rode draad in het zich ontvouwende relaas?

Ik moest langs die route – nog geen twintig meter verder dan de plek waar ik een stalen buis op mijn hoofd kreeg – ooit halsoverkop gaan lopen omdat een goeie vriendin impromptu belletje-trek had gepleegd. Zij is nu, en ik lieg niet, letterlijk wereldbekend. Ik denk dat ze muziek maakt of draait, of beide, en ik ben nog steeds wereldonbekend. Misschien zelfs 's werelds meest onbekende mens, en dat vind ik wel goed zo. We spreken niet meer, en da's ook oké, maar het was leuk toen we dat wel nog deden.

Ik herinner mij nu ook dat ik langs diezelfde route – inderdaad weer dezelfde straat van de vechtpartij – op zevenjarige leeftijd in de auto zat bij mijn moeder; ik zat op de achterbank en slikte argeloos een veel te groot stuk snoep in en begon te stikken. Mijn moeder zette zich aan de kant van de baan en heeft me in allerijl gered – hoe ze dat juist deed herinner ik me niet, ik vermoed een soort van Heimlich manoeuvre. Wel een grappige benaming, overigens – zo'n geheim manoeuvre dat iedereen het kent.

Ik vind het soms vreemd dat zoveel gebeurtenissen op een bijna letterlijke boogscheut van elkaar hebben

kunnen plaatsvinden, louter gescheiden door enkele meters en een handvol jaren; tegelijkertijd besef ik met enige tegenzin dat ik daar verder niets fundamenteel mysterieus moet aan toedichten. Blijft ge lang genoeg op dezelfde plek, dan zult ge daar ook veel dingen zien en meemaken, toch? Goed, maar het blijven wel mijn gedachten, en die kan ik meestal niet tegenhouden. Wie dat wel kan, mag het mij gerust laten weten.

Is dit dan een soort retroactief dagboek? Selectieve memoires misschien, ook al zijn die altijd selectief? Ik weet het nog niet zo goed. Vroeger leek alles de moeite waard onthouden te worden; tegenwoordig is alles hetzelfde.

Als ge die welbepaalde route goed volgt, komt ge na een tijdje een bos tegen. Een bos of een park, ik weet het verschil niet echt. Ik woonde in een doodlopende straat aan de rand van dat parkbos, en in en rond dat bospark groeide ik op. Mijn toenmalige beste vriend en ik bouwden er verschillende kleine kampen, kampen waarvan nu misschien nog restanten te vinden zijn, al lijkt me dat wel een beetje wensdenken. Als ik zie hoe verschrikkelijk verlept of simpelweg verdwenen de bomen die vroeger rond de vijver stonden nu zijn, vrees ik alvast het ergste voor onze eigen fragiele constructies. We speelden er films na, werden er steeds achterna gezeten door bloeddorstige dinosaurussen en hakten er de giftige planten om. We waren er heilig van overtuigd dat we met dat laatste in de lokale krant

zouden belanden; een hele bosvloer hebben we er vrijgemaakt van de gevreesde berenklaauw.

Het park of bos had twee vijvers, en langs eentje daarvan klommen wij in de bomen – ik denk dat het laurierkersen waren, want ze hadden dikke stevige takken en taaie bladeren – en daar zaten we dan, in ons piratenschip of sluipschuttersnest. Even nog over die bomen: ik ben er eigenlijk vrijwel zeker van dat het inderdaad laurierkersen waren, ook al weet ik dat die meestal maar kleintjes blijven en vooral als struiken worden gebruikt. Maakt niet veel uit, maar ik herinner me exact hoe stevig die bladeren aanvoelden, en zo herken ik ze ook.

Soms klom ik op mijn eentje in mijn boom en tuurde ik 's avonds over de vijver terwijl aan de horizon een rode zon onderging, maar dat beeld wekt bij mij nu een vreemde, misschien zelfs ietwat vieze soort zeemzoeterigheid op. Misschien beschouw ik het liever als soort van jeugdige naïviteit, want voel ik me blijkbaar net dat beetje beter bij, al weet ik niet waarom.

We vonden er een dode eend, dewelke we om een of andere reden dan maar in de kleine laadbak van een rode speelgoedtractor legden om mee naar huis te nemen. Toen we uiteindelijk de grote achtertuin van mijn toenmalige beste vriend inliepen, wisten we al lang niet meer waarom we daar waren of wat we dan met die ongelukkige eend wilden doen, dus zijn we ze maar gaan terugleggen.

We hieven er met z'n tweeën grote stenen op om de angstig wegvlochtende salamanders en kikkers te vangen, en die brachten we dan op aanraden van mijn moeder naar een dokter uit de buurt die in zijn tuin een klein vijvertje had. Hij was er altijd blij mee, denk ik. Ik ken zijn naam niet meer, al zou ik die wel nog herkennen als ik hem hoorde, en ik ben er ook niet helemaal zeker van dat hij een dokter was – misschien was hij een kinesist? Zijn dat dokters? Ergens anders misschien wel. Soms hielden we zo'n kikkertje bij in een emmer en gaven we hem of haar een bodempje water om in rond te plonsen.

Zo nu en dan ging ik in de tuin van diezelfde vriend in een tent slapen. Natuurlijk bleven we nooit lang ter plekke; meestal gingen we al snel op ontdekkingstocht. In het park – langs een gedeelte dat wij indertijd het Wolvenbos noemden, al heb ik nooit een officiële bron voor die naam gevonden – gingen we dan in het donker gaan stappen terwijl we elkaar spookverhalen vertelden, of speculeerden we enthousiast over de pedofielen en perverselingen die in de buurt woonden. Dat soort dingen kwam toen veel in het nieuws, en we hoorden onze ouders erover praten toen ze dachten dat we ze niet hoorden.

Het waren echter niet alleen de lokale pederasten die de revue passeerden, want er deden ook een handvol geruchten de ronde over de buurt zelf. Meer dan een eeuw geleden was er in onze eigen buurt een enorme

regenval geweest, met een dodelijke overstroming tot gevolg. Waar veel van de slachtoffers vielen, stond – en staat nog steeds – hetzelfde park waarin we toen speelden en rondliepen en, zo hadden we het gehoord, dat park was aangelegd geweest omdat men er nooit meer huizen op had durven bouwen. Op zich een beetje vreemd: laat je kinderen er maar in spelen, maar een huis neerzetten – ho maar. Natuurlijk kan het ook aan de sompige bodem gelegen hebben, maar voor ons was het duidelijk: de rondwarende spoken hadden onze buurt een zodanige angst ingeboezemd dat men er zich nooit meer op zijn gemak kon voelen, en de vele verhalen die we onderweg opvingen waren daar het bewijs van. Zo zou er in mijn eigen familie iemand, een overgrootmoeder of een tante, in de waterput des huizes gevallen zijn – zelfmoord of een ongeval, dat was niet duidelijk. Tijdens onze dagelijkse fietstochten kwamen we ook vaak voorbij aan een huis waar een oude man stevast op de dorpel zat; hij en zijn kleine teckel keken een hele dag naar alles en iedereen die voorbijkwam. Jaren later zou zijn echtgenote hem op de zolder vinden; haar man had zichzelf opgehangen. Een vriend van een vriend zwoer meermaals dat hij op jonge leeftijd een verschijning had waargenomen, een kleine oude vrouw die roerloos bovenaan zijn trap had gestaan, waarna hij gillend het huis was uitgelopen. Jaren geleden, ik vermoed zo rond 1900, maakte een kinderontvoerder de buurt onveilig, een

vermaledijde schurk die zijn piepjonge en vaak nietsvermoedende prooien onveranderlijk opwachtte aan het begin van een holle weg die onze buurt met de bovenliggende verbond.

Goed, dat klinkt allemaal als nogal wat, wanneer het u zo netjes wordt voorgelegd. Zulke tragedies zijn even vanzelfsprekend nooit werkelijk aan één plaats gebonden, maar toen, toen we nog jong waren, voelde dat wel zo aan, en wij zaten er middenin. Ik heb vaak gedacht dat ik er maar eens een boek moest over schrijven, maar ben er nooit aan begonnen.

Op een van die nachtelijke tochten gingen we met wat oudere vrienden van ons – échte tieners, weet ge wel – naar een klein café, alwaar ik mijn allereerste pint kreeg ingeschonken en gretig nuttigde. In mijn herinnering was ik twaalf, en ik weet niet hoe ik in hemelsnaam op die leeftijd aan bier ben geraakt. Het is mogelijk dat de gevoeligheden in de arbeidersbuurt wat anders lagen. Ik weet wel dat het café het niet lang heeft uitgehouden, al weet ik niet waarom.

Ik had toen reeds een mobiele telefoon, dat kan niet anders, want op diezelfde avond belde mijn moeder mij plots op. Toen ze vroeg waar ik was, loog ik dat we in de tent lagen. Dat weerlegde ze echter meteen; ze stond natuurlijk aan diezelfde doch lege tent. Betrapt op de ene leugen verzoon ik vliegensvlug een andere: we waren gewoon een vriend thuis gaan afzetten, we konden hem toch moeilijk alleen in het donker laten

gaan? Ik heb nooit geweten of ze aan deze gedurfde tweede poging wél geloof hechtte, maar ik was in ieder geval snel thuis.

Goed, zijn dat dan vormende gebeurtenissen? Of zijn het de toevallig bewaarde impulsen van een brein dat nog niet goed weet wat de moeite waard is te weerhouden, en zit ik er nu gewoon mee? Mijn moeders tijdig uitgevoerde Heimlich manoeuvre lijkt mij ontegensprekelijk cruciaal voor de verderzetting van mijn leven, dus dat geval is snel uitgemaakt; andere gebeurtenissen, echter, daar heb ik meer tijd voor nodig. Eerst om na te gaan of ze echt gebeurden zoals ik ze nu voorstel, daarna om te beslissen of ze het wel waard zouden zijn effectief weerhouden te worden. Als ik zou denken dat mijn jonge brein zowat alles aangreep om te onthouden, omdat het niet beter wist, misschien heeft het nu dan eindelijk begrepen dat niets dat echt verdient? Maar goed, zoals ik reeds zei, wie ben ik om dat uit te maken? En, hoor ik u tevens denken, wie heeft daar in godsnaam de tijd en de goesting voor?

Boris Suykerman, die heeft er blijkbaar de tijd voor.

Wees gerust, dit loze gezever blijft niet duren. Het is geenszins mijn plan om bij deze vage herinneringen en mijn vele beslommeringen daaromtrent te blijven hangen. Ik wist gewoon niet goed waar te beginnen, snapt ge? En ondertussen is het hele rammelende ding

onderweg zonder dat gij of ik het heeft opgemerkt. Fijn toch?

En wat doet een Boris Suykerman dan, zo in het dagelijks leven?

Ik hoor ze het zo nog vragen. Het was de eerste echte vraag die mij in jaren gesteld was geweest, en ik werd er aanvankelijk wat stil van. Ik mompelde wat over *hoeden verzamelen*, schraapte noodgedwongen mijn keel, en wist vervolgens verder te stamelen dat *ik heel erg veel van hoeden hou*. Ik weet ook niet waarom dat nu het eerste was dat eruit kwam, maar goed, het was tenminste wel de waarheid. Toen ze mij vroeg wat ik dan dééd – *nee, wat dóet ge dan? Van wérk?* – moest ik dan weer niet lang nadenken.

"Ik schrijf verhalen voor mensen die dat zelf niet kunnen," vertelde ik haar.

Tot dusver mijn eerste echte gesprek na een jarenlange radiostilte. Het duurde niet lang, kort doch krachtig, en de jonge groentesapverkoopster had vanachter haar toonbank nog naar mij gelachen toen ik wegging. Mijn naam had ze waarschijnlijk van mijn klantenkaart afgelezen. Ik kwam er al een tijdje, dronk steeds aan dezelfde tafel hetzelfde groentesapje, en ik had het gevoel gekregen dat ik haar kende. Misschien had ze mij daarom ook aangesproken. Ik weet het niet goed; ondertussen is het ook al een hele tijd geleden, en sindsdien ben ik ook geen groentesap meer gaan drinken. De paarse klantenkaart in mijn portefeuille

dient ondertussen tot niets, en ik had bovendien bijna een gratis drankje.

Ik had die groentesapverkoopster misschien kunnen vertellen dat ik eigenlijk altijd al heb geschreven, en dat ik mij een griezelverhaal herinnerde dat ik ooit schreef – nee, het verhaal zelf misschien niet helemaal, het was iets met een vampier en een kerkhof, maar wel dat ik het geschreven had. Het betrof zeker dertien pagina's, en ik printte het ding zelfs uit om na te lezen en correcties en notities te maken, net een professional. Ik denk dat ik een jaar of veertien moet geweest zijn. Onlangs stuurde mijn oude schooljuf van het zesde leerjaar mij iets op met de post: een soort van afscheidsbrief waarin ik had beschreven hoe fijn ik het wel niet had gevonden bij haar in de klas. Zelfs in dat vroege schrijfsel kon ge het al zien, vond ik, dat ik graag met woorden en zinnen bezig was. Los van de willekeurige hoofdletters hier en daar en de absurde opmaak die het geheel op een experimenteel gedicht deed lijken, zag ik er vele jaren later reeds het potentieel in.

Alleszins, nu dat ik er zo over nadenk, moet die korte conversatie met de groentesapverkoopster iets hebben losgemaakt, want de volgende dag begon ik met mijn advertenties. Zoekertjes noemden we die vroeger, wordt dat nog gezegd?

Gezocht: rare mensen.

Dat vond ik een goed begin. Ik plaatste ze waar en

wanneer ik kon, in alle kranten, in kleine en grote tijdschriften, en wisselde natuurlijk ook geregeld af in mijn bewoordingen.

Rare mens zkt rare mensen.

Malloot zkt zonderling voor conversatie.

Dringend gezocht ter mijner vrijetijdsbesteding: een liefhebber van hoeden of hoedenenthousiasteling.

En dat moest het dan maar zijn, dacht ik. Eerst voelde het alsof ik volhardde in de nutteloosheid; ik merkte dat er geen enkele respons kwam, en mijn leven bleef even stil en leeg als voorheen. Ik begon me weldra af te vragen waarom ik het zelfs had gedaan. Het duurde zo'n anderhalve maand voor mijn telefoon overging.

